

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

ratores ita scribit: *Denique si instituta Nicæna Synodi diligenter inspicantur, inveniuntur profecto, quia Romana Ecclesia nullum eadem Synodus contulit incrementum, sed potius ex eius forma, quod Alexandrina Ecclesia tribueret particulariter, sumpsit exemplum.* Quod cum verissime dictum sit à Nicolao, Launojus tamen in dissertatione sua reprehendit. Nihil enim Alexandrino Pontifici à Nicænis Patribus tributum fuisse contendit, idque fere omnibus paginis inculcat. Verum ipse longe fallitur. Nam cum Alexandrini Pontifices ante Concilium Nicænum potestatem, quam in Ecclesiis totius Ægypti habebant, sola consuetudine & antiquitate defenderent, Nicæni Patres eam possessionem decreto suo confirmarunt. Multum ergo tribuerunt Alexandrino Pontifici, qui potestatem ejus speciali Canone stabilierunt, ita ut nemo in posterum ei refragari posset. Idem est igitur ac si diceret, cum Senatus Parisiensis possessionem alicujus fundi aut juris uni ex litigantibus adjudicet, nihil illi tribuere. Post Concilium Nicænum Episcopi Alexandrini ex auctoritate universalis Concilii sibi vindicarunt, id quod antea sola consuetudine usurpabant. Jus ergo illorum sancitum est & firmatum à Synodo Nicæna, idque exemplo Episcopi Romani. Id enim sibi volunt hæc verba: *Quia & Episcopo urbis Romæ parilismos est.* Idem est enim ac si dicerent, Episcopus Alexandriae in tota Ægypto omnem habeat potestatem, quia Episcopi quoque Romani eadem est consuetudo. Quibus verbis Patres Nicæni primatum sedis Romanæ manifeste agnoscunt. Illud enim sine dubio primum est, quod est norma ac regula cæterorum. Hinc factum est, ut in quibusdam antiquis collectionibus hic Canon inscriptus sit de primatu Ecclesiæ Romanæ. Ita certa sentit Gelasius Papa in epistola ad Orientales de nomine Acacii, pag. 183. his verbis: *Qua enim ratione vel consequentia aliis sedibus defendendum est, si prima B. Petri sedis antiqua & vetusta reverentia non deseritur, per quam omnium Sacerdotum dignitas semper est roborata atque firmata, trecentorumque decem & octo Patrum invictò & singulari judicio vetustissimus iudicatus est honor.* Sed & ante Gelasium Bonifacius Papa in epist. ad Episcopos Thessaliæ idem observat, ita dicens: *Nicæna Synodi non aliud præcepta testantur: adeo ut non aliquid super eo ausus sit constituere, cum videret nihil supra meritum suum posse conferri. Omnia denique huic noverat Domini sermone concessa &c.* Verum hic primatus multo apertius stabilitus est in Synodo Constantinopolitana, quæ præcepit ut Episcopus Constantinopoleos secundum locum haberet post Episcopum Romanum.

Illud præterea notandum est, Nicænos Patres, qui Episcopi Alexandrini diocæsin definierant, Episcopi Romani non definiisse. Quod prudenter ab illis factum est. Nam cum ea Synodus fere tantum ex Orientalibus constaret Episcopis, & ad Orientis atque Ægypti negotia ordinanda tantum esset congregata, de Romana diocæsi nihil decrevit: sive quod ejus terminos non satis

A cognosceret, sive quod nihil ad se & ad præsentem quaestionem hoc facere existimaret. Porro cum Patres Synodi Nicænae, potestatem quam habebat Alexandrinus Pontifex per totam Ægyptiacam diocæsin, comparant cum ea potestate, quam habebat Romanus Pontifex, omnino intellexerunt potestatem, quam habet Episcopus Romanus in sua diocæsi. Utraque enim ex æquo sibi respondere debent: & sicut Alexandrinus componitur cum Romano, ita diocæsis conferenda est cum diocæsi. Alioquin inepta & imperfecta esset comparatio, si de Alexandrino quidem Pontifice loquentes Episcopi, universim ejus diocæsin seu Patriarchatum comprehenderent: de Romano vero Pontifice non item, sed solum ejus Provinciam Romanam intelligerent, quod est absurdissimum. Comparant igitur Nicæni Patres & Episcopum Episcopo, & Diocæsin Diocæsi, & potestatem potestati, & consuetudinem consuetudini: consuetudinem scilicet regionum Ægypti, consuetudini Diocæseos Romanæ. Juxta has regulas intelligenda est expositio Rufini, qui hunc Canonem ita interpretatus est. *Ut apud Alexandriam & in urbe Roma vetusta consuetudo servetur, ut vel ille Ægypti, vel hic suburbicariarum Ecclesiarum sollicitudinem gerat.* Per suburbicarias enim Ecclesias intelligit Rufinus eas, quæ sunt sub Episcopo urbis Romæ. Nam suburbicariæ Ecclesiæ eodem modo dicuntur, quo suburbicariæ Provincie. Ut ergo suburbicariæ Provincie appellantur, quæ erant sub vicario urbis Romæ, sic Ecclesiæ suburbicariæ dicuntur à Rufino, quæcunque subjacebant Episcopo urbis Romæ. Et quemadmodum Provincie suburbicariæ peculiarem constituunt Diocæsin vicarii urbis Romæ, ita Ecclesiæ suburbicariæ Diocæsin constituunt Episcopi Romani. Verum qui fuerint termini hujus Diocæseos temporibus Concilii Nicæni, haud facile fuerit affirmare. Tutissimum tamen mihi videtur, sequi sententiam Græcorum Interpretum, qui Romano Patriarchæ universum Occidentem adscribunt, licet id Romanis displiceat. Certè Patres, qui Arelatensi Concilio interfuerunt, Patriarchatum Episcopi Romani non aliter videntur accepisse. Sic enim loquuntur in epistola Synodica, quam ad Silvestrum Papam scripserunt: *Placuit etiam, antequam à te, qui majores Diocæses tenes, per te potissimum omnibus insinuari.* Quæ sunt enim illæ majores Diocæses, quas Romanus Episcopus tenere dicitur, nisi Occidentis Provincie. Quæ si cum Alexandrino vel Antiocheno Patriarchatu comparentur, longe majores & ampliores esse deprehenduntur.

CAPUT VIII.

EXposito Canone Concilii Nicæni, jam tempus est, ut argumenta, quibus Joannes Launojus sententiam suam firmare nititur, paucis recellamus. Ait igitur Launojus temeritatem Meletii causam huic Canoni præbuisse. Nam cum

sum Meletius in multis Ægypti regionibus ordinationes facere præsumisset patres audaciam illius hoc Canone represserunt, & pristinum jus Alexandrini Antistitis confirmarunt. Hæc est argumentatio Launoi in capite primo Dissertationis de sexto Canone Nicæno. Sed Launoius ante omnia probare debuerat, hanc fuisse causam condendi Canonis. Cujus tamen rei nullum affert testimonium, sed sibi id affirmanti credi postulat. At nos in his præsertim rebus, sine teste nihil credimus. In hoc Canone non de solo Alexandria Episcopo, sed etiam de Antiocheno aliisque agitur Metropolitanis. Quid ad hos pertinuit Meletii schisma? Quod si contendis non aliam hujus Canonis promulgandi causam fuisse, concedamus hoc tibi, si placet. An ex eo sequitur id quod vis, in hoc Canone agi tantum de ordinatione. Nullo certe modo. Singularis enim res causam interdum præbere potest generali constitutioni. Nec magis firmum est, quod in eodem capite scribis, hunc Canonem 6. esse quandam velut exceptionem Canonis 4. quo jus ac potestas confirmandarum ordinationum in singulis Provinciis tribuitur Metropolitanis: Tvero in Alexandria & Romana Dicecesi Metropolitanos nullum jus habuisse censet, in quo tamen tibi assentiri non possum. Synodus enim Nicæna in dicto Canone 6. nihil admittit Metropolitanis. Quod manifeste confirmat ipsius Canonis clausula, quæ sic habet: *Illud autem generaliter clarum est, quod si quis præter Metropolitanam sententiam fuerit factus Episcopus, hunc magna Synodus deservit Episcopum esse non oportere.* Non igitur Canon textus exceptio est ac restrictio Canonis 4. cum eum potius confirmet; nec admittit quidquam potestati Metropolitanorum, sed Metropolitanis adjunctis Patriarchas, qui sunt Metropolitanis Metropolitanorum.

CAPUT IX.

Multa soles dicere, quæ non probas. Tale est illud, quod ais pagina quinta, præsecutore receptum fuisse ut Alexandrinus Episcopus per universam Ægyptum Episcopos, Presbyteros ac reliquos ministros ordinaret aut ordinari permitteret. De Episcopis quidem tibi facile concedo, eos ab Alexandrino Pontifice ordinationes fuisse: non tamen sine consensu Metropolitanis. Alioqui quodnam jus fuisset Metropolitanorum in Ægypto. Neque enim putandum est, Metropolitanos Ægypti peioris fuisse conditionis quam cæteros. De Presbyteris vero & aliis clericis nego. Nullum sane hujus rei testimonium profers. Nam quod adducis ex Sozomeni libro primo, ubi Meletius absente Petro, qui persecutionis tempore aufugerat, ordinationes ministrorum ad Petrum solum pertinentes sibi vindicasse dicitur, id manifeste intelligendum est de Presbyteris & Diaconis Ecclesie Alexandrinæ, quos absente Petro Meletius instituerat. Idque plane confirmat Athanasius in Apologia, pagina 788. ubi scribit

Alexandrum post Synodum Nicænam, quæ ordinatos à Meletio confirmaverat, prudenti usum consilio, exegisse à Meletio, ut indiculum sibi daret continentem nomina eorum, qui Alexandria ab ipso fuerant ordinati: quem quidem indiculum ibi adfert Athanasius. In eo recensentur nomina omnium Episcoporum, qui erant partis Meletii per Ægyptum. Sequuntur deinde nomina Presbyterorum & Diaconorum, quos Meletius in urbe & in agro Alexandrino ordinaverat. Quod si sibi quoque Presbyteros & Diaconos habuisset Meletius, eorumque ordinatio soli competitivisset Episcopo Alexandria, eorum quoque indiculum Alexander à Meletio flagitasset, ut apparet. Quod cum Alexander non fecerit, prorsus dicendum est, aut Meletium non nisi Alexandria Presbyteros & Diaconos ordinasse; aut ordinationem clericorum, qui essent extra parochiam Alexandria, nihil ad Alexandrinum Episcopum pertinuisse. Ex illo igitur Sozomeni loco nihil pote concludere: nihil item ex altero Socratis, qui est in lib. 6. cap. 7. Ad quem locum ita observas; duo fecisse Theophilum. Primo Episcopum constituisse Hermopoli, deinde clericos à se ordinaros Episcopo adjunxisse. Credidisti enim Ammonium & ejus fratrem à Theophilo ordinaros esse clericos Ecclesie Hermopolitanæ. In eadem quoque sententia fuisse video auctorem Geographiæ sacræ. Sed profecto longe falleris. Theophilus enim Ammonium & fratrem secum retinuit, eosque clericos Ecclesie suæ, id est, Alexandria ordinavit. Idque tam diserte dicit Socrates, ut mirer à te homine acutissimo id animadversum non fuisse. Quis vero sibi persuadere posset, Presbyteros ac Diaconos totius Ægypti ab Alexandrino Episcopo ordinaros fuisse. Quidnam igitur remanisset Episcopis, adempta ipsis ordinatione clericorum? Episcopus enim adempta ordinandi potestate, videtur quodammodo redactus in ordinem Presbyterorum, cum hoc maxime Episcopus distet à Presbytero, quod ordinandi habet potestatem, ut testatur Hieronymus.

CAPUT X.

Notanda est etiam observatio tua, quam in hoc capite posuisti pagina 8. ubi inquiris, quibus in locis Meletius illicitas ordinationes facere præsumplerit. Ais enim: *Eleutheropoli*, inquit Epiphanius, *Basæ & Elie &c.* Videris omnino has urbes pro Ægypti urbibus accepisse. Vis enim probare Meletium in tota Ægypto Episcopos ac Presbyteros ordinasse. Has igitur urbes, quæ tamen in Palestina sunt, Ægypto tribuisti. Alioqui cur eas nominabas? Basam præterea nominas pro Gaza, ut recte legitur in Iuditione Petavii. Cæterum ex hoc Epiphanius testimonio apparet, Meletium non in Ægypto solum, sed etiam in Palestina ordinationes illicitas celebrasse. Cum enim damnatus esset in metalla Palestina, quæ Phœnecia dicebantur, in itinere, id est, tam cundo